

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 571/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 16C/43/2016-856 z 26. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením okresného súdu o výške náhrady trov konania v civilnom spore.

II.

2. Sťažovateľ si žalobou proti žalovanému uplatnil nároky na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Krajský súd právoplatne rozhodol o trovách konaniach tak, že v časti náhrady škody priznal žalovanému proti sťažovateľovi náhradu trov konania v rozsahu 50 % a v časti náhrady nemajetkovej ujmy priznal sťažovateľovi proti žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka priznal žalovanému proti sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 942,19 eur pozostávajúcu zo súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia (odmena a náhrady cestovného, straty času a režijného paušálu). Nestotožnil sa s námietkou sťažovateľa, že pri náhradách cestovného, straty času a režijného paušálu treba zohľadniť, že advokát žalovaného zastupoval v spojených veciach a nielen o náhradu škody. Podľa sťažovateľa si advokát žalovaného vyčíslil trovy, akoby zastupoval len o náhradu škody. K tomu okresný súd uviedol, že hoci boli predmetom sporu dva nároky, rozsudkom krajského súdu bol sčasti náhrady škody priznaný nárok na náhradu trov žalovanému v rozsahu 50 %. Keďže advokát

žalovaného sa zúčastnil pojednávani, je bez významu, koľko nárokov bolo predmetom sporu. Ak by boli nároky predmetom samostatných sporov, náhrada cestovného, straty času a režijného paušálu žalovaného by bola rovnaká ako tá, ktorej vyčíslenie sťažovateľ namietal.

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť. Súhlasil s tým, že ak by boli nároky prejednané samostatne, mal by žalovaný nárok na plnú náhradu trov. Ak by však boli prejednané spoločne, nemal by nárok na náhradu cestovného a straty času v celom rozsahu. Sťažovateľ poukázal na to, že sa nevedli dve samostatné konania, ale šlo o spojenie dvoch nárokov do jedného sporu. Preto treba aplikovať § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého sa pri spojení dvoch vecí základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotu zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by patrila advokátovi v ostatnej spojenej veci.

5. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol. Konštatoval, že rozhodnutie o výške trov konania je správne a v súlade s rozhodnutím krajského súdu o rozsahu náhrady. K tomu dodal, že je bez významu, či boli nároky predmetom jedného alebo dvoch sporov, keďže advokát žalovaného by mal nárok na plnú náhradu cestovného a straty času vždy iba raz. Zdôraznil nemožnosť aplikácie § 13 ods. 3 vyhlášky, pretože bolo na základe rozsudku krajského súdu rozhodnuté o výške trov konania žalovaného len proti sťažovateľovi, a nie ostatným žalobcom. Okresný súd sťažovateľovi vytkol, že nevedel, akú výšku trov namieta a akú žiada priznať.

III.

6. Podľa sťažovateľa je v rozpore so zásadou spravodlivosti, aby znášal náklady žalovaného, akoby bol predmetom sporu len ten nárok, v ktorom bol žalovaný úspešný čiastočne, hoci sčasti druhého nároku bol plne úspešný. Podľa sťažovateľa vyčíslenie trov nezohľadňuje procesný neúspech žalovaného sčasti náhrady nemajetkovej ujmy. V uzneseniach absentuje dôvod, pre ktorý súdy nekrátili o polovicu všetky položky náhrady trov, ale len odmenu za úkony právnej služby. Sťažovateľ uzneseniam vytýka nedostatky odôvodnenia k jeho argumentu, že predmetom sporu boli dva samostatné nároky. Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že jeho sťažnosť bola nezrozumiteľná, keď za nesprávne zreteľne označil priznanie plnej náhrady cestovného, straty času a režijného paušálu. Podľa sťažovateľa ak právne predpisy neupravujú výpočet náhrad cestovného, straty času a režijného paušálu pri čiastočnom úspechu strany v spojených veciach, treba postupovať podľa zmyslu právnych noriem a zásad Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

IV.

7. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam civilných súdov o náhrade trov konania vychádza z toho, že skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00). Ústavný súd zdôrazňuje svoju zdržanlivosť k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania, keďže problematika trov konania má akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania treba uchýľovať iba výnimočne pri zistení extrémneho zásahu do základného práva (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04).

V zásade možno konštatovať, že i pri preskúmaní rozhodnutí o výške náhrady trov konania v civilnom spore možno vychádzať z toho, že protiústavné sú také rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu. Rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Európsky súd pre ľudské práva *Moreira Ferreira*, bod 85; *Navalnyy a Ofitserov proti Rusku* z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

8. Nemožno súhlasiť so sťažovateľom, že znáša náklady žalovaného, akoby bola predmetom sporu iba náhrada škody, v ktorej bol čiastočne neúspešný. Okresný súd bol pri výpočte trov žalovaného viazaný rozhodnutím krajského súdu, že sčasti náhrady škody má žalovaný proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %. Na strane druhej sčasti náhrady nemajetkovej ujmy krajský súd priznal sťažovateľovi proti žalovanému plnú náhradu trov konania. Pri výpočte výšky trov postupoval okresný súd totožne a nezohľadnil, že sčasti náhrady škody bol sťažovateľ čiastočne neúspešný. Ani pri jednom z výpočtov súd nekrátil výšku trov z dôvodu, že predmetom sporu boli spojené nároky, ale v intenciách rozsudku krajského súdu o nich rozhodol ako pri dvoch samostatných nárokoch. K tomu možno doplniť, že sťažovateľ neuviedol, ako mala byť výška trov žalovaného krátená. Pokiaľ sa sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka domáhal aplikácie § 13 ods. 3 vyhlášky z dôvodu spojenia vecí na spoločné konanie, tak podľa tohto ustanovenia sa výška odmeny zvyšuje, nie znižuje.

9. Nemožno súhlasiť so sťažnostnou námietkou, že okresný súd nekrátil o polovicu všetky položky náhrady trov konania, ale len odmenu za úkony právnej služby. Okrem súdneho poplatku a odmeny za úkony právnej služby krátil o polovicu aj náhrady cestovného a stratu času. K tomu možno doplniť, že okresný súd nemusel krátiť jednotlivé položky trov konania, ale až celkovú sumu náhrady. Hoci to viedlo k zníženiu zrozumiteľnosti odôvodnenia, nemožno dospieť k záveru, že by jeho záver bol mylný. Netreba opomenúť, že námietku nesprávnosti výpočtu trov pre nekrátenie na polovicu sťažovateľ nenamietal v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

10. Nemožno súhlasiť s námietkou nevysporiadania sa s argumentom o dvoch samostatných nárokoch ako predmetu sporu. Uznesenia o výške náhrady z tejto skutočnosti vzhľadom na rozhodnutie krajského súdu vychádzali. K námietke o nezákonnom konštatovaní sudcu o neurčitosti sťažnosti sťažovateľa treba uviesť, že aj napriek tomu bolo o jeho sťažnosti vecne rozhodnuté. Toto konštatovanie rozhodnutia je skôr dôsledkom toho, že zo sťažnosti sťažovateľa pro uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nie je zrejmé, s čím konkrétne sťažovateľ nesúhlasil, keď len všeobecne, bez súvisu s vecou sťažovateľ argumentoval, že ak by boli nároky predmetom osobitných sporov prejednaných v ten istý deň, žalovanému by nemohla byť v oboch konaniach priznaná náhrada cestovného. Tak tomu však v spore sťažovateľa nebolo. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti už jasnejšie, no mylne formuluje námietku nesprávnej výšky náhrad cestovného, straty času a režijného paušálu, keď tvrdí, že boli žalovanému priznané v plnej, a nie polovičnej výške.

11. K sťažnostnej námietke, že pre absenciu právnej úpravy výpočtu trov v okolnostiach veci sťažovateľa mal byť zohľadnený účel noriem, treba uviesť, že absentuje konkretizácia, ako malo

byť pri ich výpočte zohľadnené, že predmetom konania bola aj náhrada nemajetkovej ujmy, keď v tejto časti bolo o náhrade a výške trov rozhodnuté osobitne. To, ako bol zohľadnený procesný úspech a neúspech strán, nie je vyjadrené v namietanom rozhodnutí, ale vo výroku rozhodnutia vo veci samej o rozsahu náhrady trov. Preto okresný súd nemohol rozsah náhrady čiastočne úspešného žalovaného určiť inak, ako rozhodol krajský súd. Z rozsudku krajského súdu vyplynula povinnosť rozhodnúť o každom nároku na náhradu trov konania osobitne, a tak pri výpočte vychádzať z odlišných tarifných hodnôt. Okresný súd pri výpočte náhrad cestovného, straty času a režijného paušálu vychádzal zo správnych noriem podústavného práva. Preto namietaným uznesením okresného súdu nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo vylučuje porušenie práva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

12. Na okraj treba uviesť, že nespokojnosť sťažovateľa s rozhodnutím o výške náhrady trov konania primárne vyplýva z jeho nestotožnenia sa s tým, ako bolo krajským súdom rozhodnuté o základe nároku na náhradu trov konania, keď žalovanému bola proti sťažovateľovi priznaná náhrada trov konania v rozsahu 50 % sčasti náhrady škody a sčasti náhrady nemajetkovej ujmy bola opačne sťažovateľovi proti žalovanému priznaná náhrada trov konania v celom rozsahu. Takýto prístup k rozhodovaniu o náhrade trov konania je nielen nesprávny tak, ako bolo zdôvodnené v náleze č. k. III. ÚS 115/2023 z 25. mája 2023, ale vedie aj k celkom nepraktickým výpočtom, tak ako tomu bolo v prípade namietaného rozhodnutia. V konaní o tejto ústavnej sťažnosti však už rozhodnutie o základe nároku na náhradu trov konania nemohlo byť predmetom prieskumu ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu